

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett latinskt ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 5.

Maj 1861.

20 Årg.

Epistelen till de Romare.

Femte Capitlet.

Detta Capitel innehåller två hufvuddelar: i den förra beprisar Apostelen de rättfärdiggjordas saliga tillstånd, neml. att de hafwa frid med Gud och ett grundadt hopp om den ewiga herrligheten; hwarigenom äfwen all tidens bedröfwelse blifwer dem tröstligt förklarad — och allt detta på grund af Guds oförlitneliga kärlek, bewisad i Christi försoning, hwarigenom de äro fria från wreden och berömma sig af Gud, (v. 1—11). — Ut i andra delen wisar oss Apostelen den stora hufvudtanken i Guds råd om vår frälsning, då han ställer emot hwarandra de två stamfäderne, den ene för synden och döden, den andre för rättfärdigheten och lifwet, neml. Adam och Kristus, samt wisar att lagen, långtifrån att tillintetgöra detta Guds frälsningsråd, endast skulle upphöja detsamma, genom att uppenbara syndens makt, öfwer hwilken rättfärdigheten och nåden då skulle finnas mycket mer wäldiga (v. 12—21).

Sedan Apostelen i det föregående bewisat, att alla menniskor äro under synd och att ingen kan genom lagen rättfärdig warda, utan att wi rättfärdiggöras endast af nåd, genom tron på Christum; går han nu att här ytterligare upphöja denna trons rättfärdighet med framställandet af dess herrliga frukter. Detta gör han dock här blott med en kort antydning; den utförligare utvecklingen förekommer i 8:de Capitlet. Han wisar här egentligen huru lyckliga de menniskor äro, som blifwit rättfärdiggjorde genom tron; — han börjar sålunda:

1. Medan wi nu rättfärdige wordne äro af tron, hafwe wi frid med Gud, genom vår Herr Jesum Christum;

2. Genom hwilken wi hafwe också en tillgång i tron till denna nåd, som wi uti stå, och berömma oss af hoppet, som wi hafwe, till den herrlighet som Gud gifwa skall.

Här uttalar Apostelen genast de två stora hufvudsyftena af den salighet, som följer dermed, att Gud upptager och rättfärdiggör en människa, neml. först den ewiga nåden och wänskapen med Gud redan i tiden, och sedan hoppet till den herrlighet Gud gifwa skall efter tiden. Och allt hwad Apostelen ytterligare i denna förra del af Capitlet beprisar, såsom att wi oss berömmes oss i bedröfwelsen, att Guds kärlek är utgjuten i våra hjertan, att den Helige Ande är oss gifwen och att wi berömmes oss af Gud sjelf, — allt detta utgör endast naturliga följder af dessa twenne stora hufvudskatterna. — Men hwem är nu den lyckliga människa, som allt detta eger? Det förklarar Apostelen allraförst, då han börjar så:

Medan (eller "då") wi nu rättfärdige wordne äro af tron. Gör det första märke wi, att han icke säger: Då wi gjort det bästa wi förmå, så skall Gud icke fordra mera af oss, utan gifwa oss sin nåd och frid. Nej, han säger: "Då wi äro rättfärdige wordne" — rentaf rättfärdige måste wi vara, d. ä. fullkomliga inför Guds heliga lag; med något mindre är Gud icke tillfredsställd; såsom Apostelen utförligt bewisat med allt det föregående, och särskildt yttrar i Cap. 2: 13; Gal. 3: 10. — Men för det andra, säger han icke heller: Då wi uti oss sjelfwa blifwit sådana, som wi böra vara efter lagen; då wi uppnått den fullkomlighet i hjertats och lefwernets helgelse, att wi icke mer blifwa straffade af lagen och samwetet, — således blifwit rättfärdige i oss sjelfwa; — nej, utan så säger han: "då wi blifwit rättfärdiggjorde af tron" — "af tron", säger han, således rättfärdige i en annans fullkomlighet. — Och huru det tillgår, eller hwad tron är och hwilket föremål den omfattar, det har han i föregående Cap. wisat, då han t. ex. i v. 5 säger: "Den som icke håller sig wid gerningarna, utan tror på Honom, som den ogudaktiga gör rättfärdig"; och i v. 25,,: "hwilken för våra synders skull är utgifwen, och för vår rättfärdighets skull uppväckt." — "Wi, rättfärdiggjorde af tron", är således: wi, som känna oss sjelfwa ogudaktiga, men hafwa all vår tröst blott i Honom, "som gör den ogudaktiga rättfärdig"; wi, som blifwit förtappade på allt vårt eget arbete med bättring, ånger, bön och helgelse, men omsider funnit vår hela rättfärdighet i Honom, som för oss död och uppståndelse är, så att Han nu blifwit vårt allt, vår skatt och vår wisa. Hwem helst du eljest wå vara och huru helst du eljest må hafwa det: är du blott en af dessa elända, och har i Kristus din hjerte-tröst mot synderna, så är och du en af dem, om hwilka Apostelen här talar, och allt hwad han här beprisar, hörer dig till (jemsf. Cap. 4: 24).

Frid med Gud. Detta är den första stora hufvudskatten. "Då wi äro rättfärdige wordne af tron, hafwe wi frid med Gud", eller "hos Gud" — wi äro återkomna i Hans nåd och wänskap, kriget är slutadt, fred är stiftad. — Huru detta

språk, äfwen af dem som förstå orden deri, ofta användes om den inre frid och samwets-ro, som en själ får genom tron på syndernas förlåtelse, wisar dock gr.-textens lydelse, att orden "frid med Gud" här egentligen beteckna det freds-förhållande mellan Gud och människan, som genom rättfärdiggörelsen uppstår, hwarigenom den "Guds wrede, som hwilar öfwer den som icke tror Sonen" (Joh. 3: 36) är upphäfwen, och i dess ställe Guds ewiga wänskap har åter inträdt *). Men som tron just innebär ett medwettande här om, så följer deraf den saliga frid i själen, som är en ibland trons första frukter, och hwilken jemte rättfärdigheten gör Guds rike i människan; såsom Giften säger: "Guds rike är rättfärdighet och frid och fröjd i den Heliga Andan" (Rom. 14: 17), hwarföre och Kristus, Konungen i det riket, betecknas med Meschisedek i Salem, d. ä. rättfärdighetens konung i fridens rike. (Se Ebr. 7). Således: wist följer hjertats frid, der man fått "den ewiga rättfärdigheten", hwarföre man och wäl må under detta språk handla om den friden; dock måste wi först betrakta hwad texten egentligen åsyftar: den friden hos Gud, den Gudomliga wänskap, hwarmed Han omsattar den troende såsom sitt återkomma och älskade barn (Luc. 15: 20—24).

Äfwen denna text wisar, att hwarje människa, som icke blifwit rättfärdiggjord af tron, är under Guds wrede och dom till döden. Det finns intet mellanrum för en skapad warelse mellan wreden och wänskapen hos Gud. Är det sannt, hwad Apostelen här säger, att wi endast då hafwa frid med Gud, när wi blifwit rättfärdiggjorde af tron, så måste det följa, att den som icke blifwit rättfärdiggjord af tron, måste wara under Guds wrede, måste stå i ett krigsförhållande med sin Skapare. Detta skole wi så förstå: Människan har affallit från Gud, hon har gjort uppror mot sin Konung; den synden och alla hennes synder äro dock i Medlarens blod afplanade, den fränkta rättfärdigheten är tillfredsställd och Gud är i sig sjelf försonad och faderligt sinnad mot alla människor — "Gud war i Christo och försonade werl-

*) "Eirānā poieisthai, echein, agein prās" betecknar det freds-förhållande, som stiftas mellan twenne förut stridande partier; — såsom flere exempel af profan-författare wisa, jemf. också om prās Ap.-G. 2: 47; 24: 16. Då eirānā betecknar själens inre frid, står det antingen absolute (Cap. 8: 6; 14: 17; 15: 13,) eller heter det "frid af Gud" (Cap. 1: 7 m. fl.) eller "Guds frid" (Phil. 4: 7) o. s. w., men aldrig, såsom här, med prās. Det betecknar således här freds-förhållandet mellan Gud och människan, hwarigenom wreden är upphäfwen (jemf. v. 9). Ut i samma betydelse brukas och ordet i Eph. 2: 14, 15. Dock måste af detta freds-förhållande hos Gud alltid följa denna inre frid i själen; hwarföre den förre och den sednare friden förhålla sig till hwarandra, såsom rättfärdiggörelsen och helgelsen. Dischausen, Meyer, Philippi m. fl.

den med sig själf" — "wi wordo förlifte med Gud, genom Hans Söns dödd, den stund wi ännu woro owänner"; — men saken är denna: Så länge de affallne icke nedlägga wapen och återvända till sin konungs lydnad, återvända till Hans uppresta nådastol, måste Hans dom hwila öfwer dem. Märk huru Christus talar i Joh. 3: "Så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin enda Son"; men — "på det hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås" etc. — den åter, som icke tror, skall således "förgås"; såsom Han ock tillägger i v. 18,: "Den som icke tror, han är redo dömd, efter det han icke trodde i Guds enda Söns namn"; och i v. 36 säger Joh. Döparen: "Den som icke tror Sonen, han skall icke få se lifwet, utan Guds wrede blifwer öfwer honom." Wi märke, huru allt ställes på tron eller otron; Gud är färsomad, Han förebrådde dem icke deras synder; Han längtar och ser efter sin förlorade son; det är blott dennes återkommande, som fattas; såsom Apostelen i Christi namn beder: "Väter försona eder med Gud" — det är endast detta, som återstår. Men sker nu icke detta, att man "hyllar Sonen", då skall Han "förtörnas", "Hans wrede skall bränna" och man skall "förgås på vägen" (Ps. 2: 12). Och detta gäller icke blott de grofwa, fräcka syndare, såsom wi lätteligen förstå, att de "föraktare", som icke alls fråga efter Herren, hafwa Guds wrede öfwer sig; nej, Skriften lärer lika bestämdt, att äfwen den meniska, som är uppväckt till oro och rädsla för Gud, men likväl icke flyr till nådastolen och söker rättfärdigheten af tron, utan, twän emot Hans ord, inbillar sig att genom någon egen fromhet kunna bota saken, minska sin skuld och blidka Guds wrede, förblifwer under samma wredesdom, om hon ock arbetade sig till dödd med egna gerningar — allt är säfängt, så länge hon icke är Guds rättfärdighet underdånig och hyllar Sonen, utan far efter att upprätta sin egen rättfärdighet, med sin ånger, bön, försakelse o. m. d. — allt är säfängt — den helige Gudsens fordringar blifwa icke uppfyllda, Hans lag blir alltid på nytt bruten, Hans rättfärdighet blifwer icke tillfredsställd; det är aldrig såsom det bör med hennes kärlek till Gud, hon älskar Honom icke fullkomligt "af allt sitt hjerta" etc.; det är icke såsom det bör med kärleken till nästan, hon är alltid sig själf närmast; det är icke såsom sig bör med hjertats renhet, med uppriktigheten, med hatet till alla synder o. s. v. Guds helighet blifwer således icke tillfredsställd. — Och slutligen: hwad som är värre än allt, är, att hon strider emot Guds ewiga uttörelse (Eph. 1: 4,) och strider emot Sammens ära, att hon "Guds Son förtrampar och testamentets blod såsom orent afwar"; — med detta enda ådrager hon sig wist en förskräcklig Guds wrede; då blifwer det wist "gräseligt falla i lefwandes Guds händer" (se Ebr. 10: 28—31). — Alltså äro alla människor under synden, wreden och domen, så länge de icke sökt förlifningen genom Christum allena.

Selt annorlunda är det med dem, som sökt denna förlifning och äro "rättfärdige wordne af tron." Med allt sitt eget

arbete komma på skam och förtappade, hafwa de gifwit Gud ära och flytt till den förlossning, som i Christo Jesu skedd är, och hafwa då blifwit af Gud sjelf rättfärdiggjorde, — friskände från alla sina synder och iklädde Christi rättfärdighet; — och i Honom är Gud fullkomligt tillfredsställd, af Honom är lagen fullkomligt uppfylld, öwänskapen fullkomligt dödad, och den ewiga nåden öfwer menniskan åter utbredd. Nu är det frid med Gud; nu slut med all wrede; nu slut med all tillräknelse af synder; nu bara wänskap; nu den yppersta klädningen, nu den gödda kalswen, nu glädjemåltid; nu åter barnaskap! Den troende själen är ej mera sin egen, svarar aldrig mera sjelf för sig, utan Han allena, som "är i Guds åsyn för oss." Allt hwad som ännu och dagligen brister, är fullgjordt af Honom; hon är rättfärdig worden "af tron"; och är beständigt rättfärdig blott i "den Älskelige". Och tänk då hwilken wänskap! Gud, som i sig sjelf är den ewiga kärleken, ser nu åter sitt barn beklädt med all den rättfärdighet och det wälbehag, som Han sjelf i skapelsen inlade hos menniskan — ja, ett ännu högre, neml. ende Sonens wälbehag för Fadren. Då Gud nu skådar oss endast i Honom, hwilken i all sin Gudomliga fullkomlighet "är i Guds åsyn för oss", då lärer det icke wara såsom wi oftast mena, att Gud liksom med möda tål och fördrager oss för våra synder, utan twärtom så, som Skriften lärer, att Han icke ens tillräknar oss dessa såsom synder, (Cap. 4: 8,) utan skådar oss endast i Christo, hwarföre Han rentaf hafwer sin "lust" och sin "fröjd" uti oss (Ef. 62: 4, 5), att wi äro rentaf räddade i Honom, som kärkommen är" (Eph. 1: 6), att och wi äro "Herrans kärkomne, som skola bo säkert" (5 Mos. 33: 12); ty vår rättfärdighet och daglighet inför Guds ögon är icke vårt, utan Guds eget verk; och Gud ser alltid med wälbehag på det Han sjelf gjort. — Den stora frågan är endast den, om vår rättfärdighet är helt och allenast Christi verk, eller om den till en del består i något vårt eget. Består den i något, som wi sjelfwa äro och göra, då är det genast skämdt, då är der genast "fläckar och strykor"; men skådas bruden blott i Honom, som älskelig är, då är hon säkert sådan, som Paulus säger, neml. "den ingen fläck eller strycka hafwer eller annat sådant" (Eph. 5: 27), och sådan, hon i Höga Wisan beskrifwes: "Du äst med allone dagelig, min kära, och ingen fläck är på dig" (4: 7.). Så måste det också wara, när Christus kunde säga: "den som twagen är, han är all ren." Och tänk då, hwilken frid och wänskap, wi hafwe hos Gud, som är sjelfwa kärleken!

Men här är också nödigt att wäl märka det ordet "hafwe" — "wi hafwe frid hos Gud." — Apostelen säger icke: wi känne friden med Gud, utan wi hafwe — d. ä.: detta måste med tron på Guds tillsägelser fasthållas, ofta under det djupaste Guds fördölsande och de bittraste anskåtelser af synden, då lagen anklagar oss, samwetet dömer oss skyldiga, och djefwulen inskuter sina elds-pilar i hjertat, så att ingenting kan mindre synas eller

kännas i oss, än en sådan Guds vänskap. Detta är hwarad alla Guds barn måste lida, åtminstone att de icke känna nåden i sin hjertan, utan endast dunkel, torrhet och död. Då gäller det att weta och minnas hwarad Gud gjort och tillsagt oss, och, såsom Abraham, med en stark tro "gifska Gud äran", att Han är trofast och sannfärdig.

Men här torde någon anmärka: det är ju förut sagdt, att den frid, wi hafwe hos Gud, skall och medföra en salig frid och samwetsro hos menniskan; huru kunna wi då känna motsatsen, om wi verkligen ega denna frid hos Gud? — Denna fråga är ganska vigtig och wi måge gerna något grundligare undersöka huru det hafwer sig med vår frid. — Märk derföre först: vår inre frid måste grunda sig på ett stort, saligt förhållande, neml. att wi äro i Guds nåd och vänskap; men detta måste wi weta af Guds satta ord och tillsägelser, ehwad wi känna något deraf i hjertat eller icke. Wäl kunna wi äfwen stundom så smala Guds ljuslighet, jemte det wi tro på Hans ord, neml. då Han "utbreder frid derwid såsom en ström" (Es. 66: 12) och gifwe sitt omedelbara vittnesbörd i själen: du är min; men må ingen tänka, att en sådan känsla af nåden skall alltid gifwas honom. Twärtom hörer det till Guds eget sätt att öfwa tron, att Han på det djupaste fördöljer sin nåd och ställer sig så, som wille Han oss allsintet. Huru skole wi då hafwa frid? Jo, då gäller det att med stadig tro fasthålla hwarad Gud likwäl gifwit och tillsagt oss i sin älskelige Son, att weta och befinna, att Gud är trofast, att nådesförbundet är ett "ewigt förbund" (Es. 55: 3; 54: 8), huruhelst det och werkar i känslan och erfarenheterna. Och när jag så kan tro, att alla mina synder äro förlätta och att Gud är mig nådig, då har jag en hög och salig frid i själen; då talar jag med Gud såsom med en försonad och huld fader; då bär jag icke för domen och ewigheten, utan är wis derpå, att min frid skall just uppnå sin största höjd, då jag får se Honom, som skall komma i skyn just sådan, som Han uppfor, neml. öfver med sina sår, med hwilkas wisande Han återställde sina otrogna lärjungars frid (Joh. 20: 19, 20). En sådan frid hafwa wi endast deraf, att "wi äro rättfärdige wordne af tron." Wi skole således hafwa både vår rättfärdighet och vår frid endast genom tron.

Denna frid af Christi sår är och ett märkligt tecken af en försonadt tillstånd. Ty twärtom skola samma sår, då Herren visar sig, göra en dödande försträckelse åt alla dem, som äro öfverfönte med Honom — "de skola se i hwem de stungit hafwa", och skola då fly för Hans ansigte och önska att bergen och bergarna skölde dem. Och sådant känna de ofta redan här. Detta är ett märkligt tecken om huru det står till med själen. Såsom Luther säger: "ett sannsköldigt godt samwete har frid då Gud är nära, men bärwar då Gud synes fjerran." Den trogne blir tröstad, då Christus uppenbarar sig; den otrogne blir först då riklig

försträckt; den trogne säger: när jag blott kan tro att allt är samnt, hwad skrifwit är om Kristus, så har jag tröst; den otrogne bäsivar just för den tanken, att allt wore samnt hwad Skriften innehåller om Kristus. Gif wäl akt på detta tecken! Det här ett märkligt vittnesbörd om huru du i sanning bäsiver det med Gud och dina synder — det vittnar huruvida du gjort förlikning med Domaren, huruvida du plägar wistas wid nådastolen och der framdraga dina synder och söka försoning, eller twärtom håller dig undan från Gud och icke talar med Sonom om dina synder. Det war icke wäl med David, då han höll sig undan för Gud och icke bekände för Sonom sin synd (Ps. 32: 3, 4); deremot, då han bekände sina synder och fick förlåtelse, då erhööll han den frid, att han kunde med hjertlig glädje sjunga: "Säll är den hwilken öfwerträdelsen förlåten är", etc. (v. 1). Han hade icke den trösten, att han icke mer wiste med sig någon synd; nej, han säger twärtom (v. 6), att "alle helige" skulle så bekänna sina synder, "på det, när de stora wattusfloder komma, de icke skulle räcka intill dem". Dermed låter han wäl förstå, att de heligas frid icke består deri, att de intet ondt weta med sig, utan måst deri, att de bekänna sina synder och bäsiva förlåtelse.

Sålunda är samwetsfriden wisserligen beroende af syndernas förlåtelse; hwaremot en hemst bäsivan för Gud vittnar om ett öfersonadt tillstånd. Men det skole wi dock icke så förstå, som skulle all bäsivan för Gud vittna om ett sådant tillstånd. Såsom af Davids Psalmer och alla heligas historia wäl synes, kan Gud så bekänna och försträcka sina heliga, att de intet annat känna, än att Gud är vred på dem, så att de grusligen bäsiva och "ryta för sin hjertans oro skull," (Ps. 38: 9); men märk skillnaden: detta är då något tillfälligt och öfwergående (Ps. 97: 11); deras egentliga lif är frid och förtroende till Gud; såsom Apostelen säger: "Andans sinne är lif och frid" (Rom. 8: 6); och i v. 15 säger han: "I bäsiven icke fått tråldomens anda åter till räddhaga; utan utkorade barns anda, i hwilken wi rope: Abba, fader." Men dels af swårare pröfningar från Gud, dels af den ännu widlådande synden och swagheten i tron, kommer likwäl, att helgonen stundom bäsiva. *) Sådant betyder intet ondt, när dock lifwet i sin helhet är ett försonadt och troende lif. Twärtom wore det ett betänkligt tecken, om tron och friden aldrig skulle skakas genom sådant, som nyss nämndes. Helgonens historia är icke sådan.

Men helt annat är det, när en menniskas egentliga lif är, att gå fjerran ifrån Gud och ryja wid tanken på domen; sådant

*) Härjemte finnas här och der några besynnerliga själar, hwilka synas uppriktigt söka rättfärdighet och frid blott genom tron, men likwäl nästan beständigt gå med en alldeles död känsla, eller ock en wiss oredig ängslan, utan att rätt weta hwarföre, så att det synes wara en följd af någon fysiskt sjuklighet.

wittnar om en falsk oförsonad ande; deraf kommer det, att ofögudaktige hafwa ingen frid, utan äro såsom ett stormande haf (Esf. 57: 20). De fleste ibland dem äro wißserligen så insöfste och förtjusade i falsk frid, att de, såsom Job säger, "fröjda sig med trummor och harpor och äro glade med pipande; de wara gamla med goda dagar och försträckas som nogast ett ögonblick för helwetet" (Job 21: 12, 13); men andre hafwe medwetande om sitt oförsonata tillstånd och hafwa en hemisk ande, eller åtminstone en hemlig aning om hwad som wäntar dem. En sådan människa kan och bemöda sig att stilla sin oro med barmhertighetewerk eller andaktsöfningar o. m. d.; men tanken på den tillkommande domen och ewigheten gör henne alltid på nytt orolig; hon kan aldrig wara wiß, att hon gjort nog, för att wara salig; hon fruktar alltid, att ändock något kan fattas, och tänker på någon framtid, då det skall bliwa bättre — eller söker hon stundom att så nedsätta Guds fordringar och lämpa dem efter sitt tillstånd och lefwerne, att hon skall wäga hoppas en nådig dom. Så swäfwar hennes själ på det stormande hafwetis wågor, upp och ned, och det hela är, såsom Gud säger: "de hafwa icke frid." När straffdomar från Gud, eller döden och ewigheten, eller Herrans närwaro hastigt träder dem för ögonen, då bäfwa de. Så war det med den fiskearen från Bethsaida (Luc. 5:); så länge Herren endast predikade i hans båt, kunde han ännu tåga om sina synder; men på ett ögonblick, då Herren gjorde ett underwerk, det stora fiskafänget, och Simon märkte hwem den Herren war, som nu stod inför honom, då föll han försträckt ned och ropade: "Herre, gå ut ifrån mig, ty jag är en syndig människa." Så är det med de flesta människor: de tyckas hafwa frid, men blott så länge de intet förnimma af Gud; på ett ögonblick är det slut med deras frid, neml. då de märka, att Herren är nära. Detta är ett olyckligt tillstånd. Wänta hwar och en gå till sitt hjerta och fråga sig inför Herren: har jag frid med Gud? har jag sökt och funnit försoning? kan jag i denna stund möta Demaren? Har jag i allmänhet mera frid, då Gud synes mig nära, så att jag twärtom lider, då jag saknar Hans närwaro; eller är det ett wilkor för min frid, att jag kan glömma Gud? Skönt wittnar om huru det står till med samwetet.

Hafwa wi nu fattat skillnaden mellan de trognas tillfälliga anfäktelser och det werkliga otros=lefwetis bäfwan, må war tent alltid påminna oss äfwen om det förhållandet, att det är endast då wi äro „rättfärdige af tron," wi hafwe en sann frid i själen. Det är af twenne orsaker, man icke har frid med Gud. Må de åter upprepas: somlige äro obotsfärdige och wilja icke tala med Gud om sina synder, utan wilja förblifwa i orättfärdighet. Andre wilja wäl söka Guds nåd och frid, men finna den aldrig blott derföre, att de icke söka den "af tron," utan af sitt eget bättrings=arbete, som aldrig kan bliwa fullkomligt. Då går det såsom någon bekant: "jag föll, stod upp, men föll på nytt, jag

gjorde hwad jag förr hade flytt, och köpte dyrt min korta frid med en långvarig strid." Den som emwist söker och wäntar efter något godt hos sig sjelf, åtminstone en riktig ånger och nådes-hunger, ett andligt lif i själen, och icke will låta allting fara och såsom "ogudaktig" och död taga allt i Kristus, — den själen kan icke hafwa frid. Blott den, som lemnar allt såsom förloradt i sig, och ställer sin tro endast på det som är fullkomligt, på Christi werk för oss, endast den hafwer frid. Det heter att wara rättfärdig "af tron", genom en annan. — Sådant erinrar Apostelen åter, då han icke blott säger, att wi äro rättfärdige wordne af tron, utan också tillägger:

Genom wår Herra Jesum Christum. Att wi hafwa frid med Gud, en ewig nåd och wänskap hos wår Skapare, det hafwa wi icke af något godt hos oss sjelfwa, utan endast "genom wår Herra Jesum Christum." Uttrycket: "genom" etc. tyder på en Medlare. Och det är af wigt att besinna hwad en Medlares göromål är. Wår Herre Kristus är Medlaren emellan Gud och menniskor (1 Tim. 2: 5). Han allena kunde göra frid mellan Gud, som är helig, och menniskan, som är syndfull. Utan Medlare kan en helig Gud icke hafwa gemenskap och förbund med syndiga menniskor. Gud har haft trenne förbund med menniskan, ifrån hennes skapelse, eller trenne wägar till hennes salighet och gemenskap med Honom. Det första förbundet war den icke fallna naturens; det andra war lagens förbund och det tredje nådens. För det första förbundet behöfdes ingen Medlare, ty menniskan war oskyldig, kunde sjelf uppfylla Guds wilja och förtroligt tala med sin Skapare. Under det andra förbundet gafs åt menniskorna en Medlare, men icke till de brottsligas försonande, utan endast såsom ett ombud emellan Gud och folket. Moses hade icke saken, den rättfärdighet, som lagen krafde, utan endast ord, från Gud till folket och ifrån folket till Gud. — Under det tredje förbundet, nådens förbund, är Jesus Kristus en sann Medlare till wår försoning, en Medlare, som frambragt en verklig fullgörrelse af lagen och dermed grundlagt en ewig frid emellan Gud och menniskan. "Han är wår frid" (Eph. 2: 14); Han är Medlaren och fredstiftaren mellan Gud och menniskorna, en "stor Öfwerstepest", som "tillfredställde genom blodet på sitt kors, både det i himmelen och på jorden war." Endast genom Honom kunna syndare komma inför den helige Guden, så förlåtelse och blifwa rättfärdiggjorde och till Guds älskade barn upptagne. Sådant betyder det, att wi "hafwe frid med Gud genom wår Herra Jesum Christum." — Att det är endast genom Honom och uti Honom, Gud är tillfredsställd med oss, det är en så wigtig sak att tro och besinna, att hela wårt förblifwande i tron och friden med Gud derpå beror; ty om nåden och rättfärdigheten blott till någon del grundar sig på oss och wår egen fromhet, så är det genast skändt, falskt och ostadigt. Dersför har Apostelen här twen-ne gånger å rad upprepat samma erinran att det är endast ge-

nom vår Herr Jesum Christum, wi hafwe denna frid med Gud; ty nu tillägger han åter:

Genom hwilken wi hafwe ock en tillgång i tron till denna nåd, som wi uti stå. Med dessa ord förklarar Apostelen ytterligare det han sagt i v. 1. Orden lyda neml. i gr. t. sålunda: "Genom hwilken wi ock hafwa haft tillgången, i tron, till denna nåd, i hwilken wi stå". Sammanhanget är detta: Wi hafwa nu frid hos Gud genom vår Herr Jesum Christum; genom honom hafwa wi haft tillgången, tillträdet, till denna nåd, i hwilken wi stå — tillträdet till ett nådastånd (förklaringen på "frid hos Gud") — och detta tillträde till nådaståndet hafwa wi haft "genom tron," d. ä. då wi först trodde på Christum och så länge wi trott. "Så utgör den rättfärdiggjorda människans nådastånd ett stort sammanhängande helt, hwarom Apostelen säger i anseende till dess början: Wi hafwa haft eller fått tillgången; i anseende till det närvarande: Wi hafwa frid med Gud, och i anseende till det tillkommande: Och berömmen oss af hoppet om den herlighet, som Gud gifwa skall."

Ordet "tillgång", tillträde till nåden, är ett ord, fullt af himmelsk tröst för arma syndare. Skriften lärar, att wi hafwa en beständig tillgång till denna nåd. Apostelen säger på andra ställen: "tillgång till Gud", eller "till Fadren, genom Christum", såsom i Eph. 2: 18; Cap. 3: 12; — och i Ebr. 10: 19 kallar han det "frihet till att ingå uti det helga, genom Jesu blod; hwilken Han oss beredt hafwer till en ny och lefwande wäg, genom förlåten, d. ä. genom sitt kött". O, en ewig tröst, att denna tillgång, denna frihet att ingå till nådastolen, denna nya och lefwande wäg genom förlåten, står oss beständigt öppen! Det är detta, som hjälper i alla händelser, hwarhelst jag kan upptäcka om mitt tillstånd, äfwen om jag finner att jag härtills icke trott, utan varit falsk och bedragen, såsom Judas eller trollkarlen — äfwen han, som war "full af bitter galla och bekunden i wrånghet", hade tillgång till nåden, efter Apostelen sade: "Vättra dig och bed Gud, att dig ditt hjertas tankar måga förlåtne warda" (Ap. G. 8:) äfwen den "lhumme", som fick ett så hårdt tilltal: "Jag skall utspjå dig utur min mun", hade dock tillträde till nåden, efter Herrens tillade: "Jag råder dig, att du köper guld af mig" etc. Så länge det ännu heter i dag, kan derföre allting hjälpas, emedan wi hafwe alltid tillgång till nåden; wi kunna i dag begynna att stå till denna nåd; såsom Apostelen på grund af denna tillgång förmanar: "Derföre, låt oss trösteligen framgå till nådastolen; att wi måge få barmhertighet och finna nåd på den tid oss hjälp behöwes (Ebr. 4: 16). Allt grundar sig derpå, att wi hafwe denna tillgång endast "genom Jesum Christum", att wi hafwe en Öfwerstepest som kan warntinna sig öfwer vår swaghet (v. 14, 15,) och en "ewig Öfwerstepest", (6: 20), som "hafwer ett oförgångligt presterkap; hwarföre Han ock kan ewinnerliga saliga göra dem, som genom honom komma till Gud, och lefwer alltid

och beder alltid för dem" (7: 24, 25). Det är dels af den beständiga tillgången till nåden, dels deraf, att wi hafwe nåden endast "genom Jesum Christum, vår Herr", som det kommer, att wi kunna genom tron beständigt förblifwa i nåden; såsom Apostelen antyder med det korta ord, som nu följer:

Uti hwilken wi stå; — "denna nåd, i hwilken wi stå." — Detta ord betyder neml. "stå fast," "förblifwa" (se 1 Cor 15: 1; 2Cor. 1: 24; Eph. 6: 13; 1 Pet. 5: 12; Joh. 8: 44). Att wi genom tron beständigt "stå", eller förblifwa, i nåden, det beror af sjelfwa nådens fasthet; och denna åter beror deraf, såsom nyss sades, att wi hafwe den endast "genom vår Herr Jesum Christum." Wore det så, att nåden och rättfärdigheten inför Gud berodde till någon del af oss och vår fromhet, då hade wi icke mer något nådastånd, icke mer ett "ewigt" nådeförbund, nej, wi skulle icke ens någon enda stund wara i Guds nåd, efter wi sannerligen ingen stund äro utan synd, d. ä. fullkomliga inför lagen. Måst wäl detta! Wore det så, att wi hade Guds wänskap blott de stunder, då wi sjelfwe äro mera ostrafflige och fromme, men deremot wore utom nåden, då wi förgått oss eller fallit, då wore ju rättfärdigheten sannerligen af lagen; men nej, icke ens detta är riktigt; ty skulle wi någon stund hafwa rättfärdighet af lagen, så skulle wi ju den stunden wara fullkomliga inför lagen, wara så fullkomliga i kärleken till Gud och nästan, som lagen äskar; men det är ju hwad Apostelen genom de tre första Capitlen bevisat, att den finns icke till på jorden, som är inför lagen rättfärdig, "icke till en." Det är derföre blott det tjockaste mörker och gröfsta willfarelse i den tanken, att wi behaga Gud i oss sjelfwa, då wi äro fromme, men mista Hans nåd, då det brister i vår fromhet; ty sanningen är, att wi äro icke en enda stund så fromme, att wi kunde behaga Honom, om Han såge på oss. Derföre måste wi mycket strängt fasthålla den sanningen, att Christus är alldeles ensam vår rättfärdighet inför Fadren, att Han "för oss" fullkomnat allt, hwad lagen någonsin kräfwet, och slutligen i sin död rentaf "dödat owänskapen" och förwärfwat oss en ewig frid hos Gud; såsom Apostelen säger i Eph. 2: 14, 16, : "Han är vår frid och hafwer dödat owänskapen genom Sig sjelf" — om hwilka ord Chrysostomus anmärker: "Ingenting kan sägas mera eftertryckligt och betydelsefullt; han säger icke blott borttagit eller upplöst, utan det som är ännu eftertryckligare; "dödat" eller aflifwat, så att den aldrig mera kan få lif igen." Så är det då slut med Guds wrede för syndens skull, öfwer dem som tro; — den hulda faders-wreden, hwarmed Han agar, risar och tuktar oss för synderna, må icke förwilla någon; i den wreden är idel nåd — här talas om den wrede, hwarmed Han bortkastar och fördömer syndaren: denna finns icke mera till för dem, som äro i Christo Jesu; såsom Apostelen uttryckligt förklarar i Rom. 8: 1. Lofwadit och wälsignadt ware då Herrans namn ewigherligen! Wi hafwa en ewig frid hos Gud, en ewig wänskap, så

många som äro "rättfärdige wordne af tron" och i denna tro förblifwa. Denna tro medför wisseligen ett herrligt Guds werk i själen, den gör oss till nya menniskor, så att wi nu hafwa den Heliga Andan och derigenom ångra synden och älska rättfärdigheten och wandra i ett nytt lefwerne; men intet af allt detta gör, att wi förblifwa i Guds wänskap, utan endast det, att wi genom tron äro ifkläddes Christum; endast det, att Christus är rättfärdig för oss inför Fadren. Därför är det endast genom tron på Sonen, wi förblifwa i Guds wänskap. Då Petrus förmanar oss till flit och winläggande om tronens frukter och säger att wi genom dessa "göra vår kallelse och utkorelse fast" (2 Pet. 1: 10); så menas dermed, att wi göra vår kallelse och utkorelse wiß för oss sjelfwa, att wi så vittnesbörd om äktheten af vår tro (jemsf. 1 Joh. 3: 18, 19;) men sjelfwa nåda-ståndet hos Gud beror endast af tron på Christum; såsom vår kyrkas fäder så riktigt anmärkt i Concordie-formeln: "Det har icke den meningen, att tron endast i början omfattar rättfärdigheten och salighet, och sedan öfwerlemnar detta embete åt gerningarna, att dessa skola sedan bewara (conservare) tron och den erhållna rättfärdigheten och saligheten, utan på det wi skulle wara wäl förwißade icke blott om rättfärdighetens och salighetens emottagande, utan också om dess behållande, så tillegnar Paulus, i Rom. 5, att tron icke blott tillgången till nåden, utan också det, att wi stå i nåden, och berömmes oss af den tillkommande herrligheten; det är: han tillegnar tron allena både början, fortgången och slutet."

Så är då den stora trösteliga sanningen wiß och bekräftad ur Skriften, att inga brister och skröpligheter, inga fliten af bättre eller sämre stunder, upphäfwa eller rubba vårt nådastånd, så länge wi blifwa i tron på Christum och icke helt affalla från Sonen; utan allt hwad syndigt någonsin kan inträffa under wandringen, skall just botas och motwägas af en Gudomlig nådesanstalt, neml. det i Christo grundade nådesförbundet — allt skall botas af den ewige Öfwerstepresten, som är just dertill ingången med sitt eget blod i himmelen, att Han skall wara vår Förswarare hos Fadren, såsom Johannes säger: "Detta skrifer jag eder, käre barn, att I skolen icke synda; men om någon syndar, då hafwe wi en Förswarare när Fadren, Jesum Christum, den rättfärdig är." Denne Förswarare och detta nådesförbund äro mäktigare, än allt hwad möjligen kan inträffa i hela vårt lif. Då Andans ljus hos de trogna uppenbarar och bestraffar allt hwad syndigt är, så uppkomma hos dem mångahanda och swåra pröfningar för denna tro. Den ene har af swåra frestelser blifwit fullastad, känner nu grusliga hotelser i samwetet och klagar: Jag har gjort ett uppenbart fall, jag är skild ifrån nåden. Den andra klagar under ihärdiga frestelser: Mitt hjerta är falskt, det älskar synden, det är ostadigt och lösligt, jag warar icke rätt o. s. w. En tredje går under långvarig torka, inwärtas känslolös och död, såsom en sofwande, klagar och wet intet råd, för att

blifwa rätt waken och gudfruktig. Allt det förderf, wi ärft af Adam, låter på mångahanda sätt känna sig, när Anden belöfser och straffar detsamma. Är det möjligt, att allt detta elände kan öfverflydas af nåden? — Ja, berodde nåden till minsta del på oss, så wore det omöjligt. Här skall det wisa sig om du tror de orden, att wi stå i nåden, endast "genom wår Herr Jesum Christum." Twiflar du, att allt detta elände, med hwilket du ligger wid nådastolen, kan öfwertäckas af nåden, då måste du antingen grunda din tro till en del på något godt hos dig sjelf, eller också måste du säga, att Guds Son icke är en fullkomlig Frälsare och förklarare hos Fadren. Denna punkt är derföre öfvermåttan vigtig, neml., att wäl fasthålla de orden: "genom Jesum Christum", och djupt inskrifwa i hjertat den sanningen, att wår rättfärdighet och frid hos Gud är allenast i Sonen, som är i Guds ögon för oss — eller också är allt förloradt — och allt falskt hwad Skriften vittnar här om. Om rättfärdigheten blott till en del kommer af lagen, "så är Kristus fåfängt död" (Gal. 2: 21). "Om arfwet förtjenas genom lagen, så är tron onyttig worden och löftet är blifwet omintet" (Rom. 4: 14). Så hafwa wi då samerligen en ewig nåd hos Gud, så samnt det sker endast "genom Jesum Christum, wår Herr."

✓ Och berömme oss af hoppet, som wi hafwe, till den herrlighet som Gud gifwa skall.

Detta är nu den andra stora hufwudsförmånen, hwilken omwärligen följer af den förra. Då wi äro rättfärdige wordne af tron och hafwe frid med Gud; då wi hafwe Hans wänskap och äro Hans barn, hwilken är himmelens och jordens Skapare och Rönning: då följer helt naturligt och nödwändigt, att wi skole också wara Hans arfwingar och "besitta det riket, som för oss tillredt är ifrån werldens begynnelse" — åtnjuta den herrlighet och sällighet, till hwilken Gud i begynnelsen skapade menniskan och till hwilken Han så dyrt återlöst oss och med sin Ande bereder oss. "Äro wi barn, så äro wi också arfwingar, säger Apostelen, neml. Guds arfwingar och Christi medarfwingar" (Rom. 8: 17). Men just detta, att den ewiga herrlighetens arf alltid följer med nådaståndet, är utan twifwel en orsak, hwarföre i Skriften talas så kort om denna tillkommande herrlighet, då deremot så mycket talas om huru wi skola komma till nådaståndet och deruti bewarad. En annan orsak är också den, att wi af den ewiga herrligheten icke hafwa någon erfarenhet, hwarföre också inga tankar kunna fatta, inga ord uttala den herrlighet, Gud skall gifwa oss, när Han en gång firar Sammets bröllop och företager sig att fullkomligen fröjda sina wänner. Den herrligheten är wist "hwad intet öga sett och intet öra hört och uti ingen menniskas hjerta uppfåget är." Men wi gå nu till textens ord. Apostelen säger:

Och berömme oss af hoppet. Wi "berömme oss af hoppet", säger han, — icke blott: Wi hyfsa det hoppet, utan wi

berömme oss deraf. Ordet innebär, att vi hafwa en triumferande wisshet i vårt hopp, hwilken wisshet oss gör så glada och saliga, att vi icke kunna tåga derom, utan prisa och upphöja vår lycka, att vi nu äro komne till det nådastånd, att vi oss skole få Guds herrlighet. Och då denna vår berömmelse grundar sig endast på Gud, på Guds verk och ord, och således utgör en motsats till den berömmelse, Apostelen talar om i Cap. 3: 23, 27, som war en berömmelse af köttet, af vår egen wärdighet — då vår berömmelse nu grundar sig derpå, att vi äro rättfärdiga wordne af tron på Sonen, som för oss dödd och uppståndet är; så är det en mycket billig och christlig berömmelse, hwarmed vi gifwa endast Gud äran. Intet kött skall berömma sig af något eget (Jer. 9: 23, 24; Eph. 2: 9); "uti Herran om warder all Israels säd rättfärdigad, och skall berömma sig af Sonen" (Ef. 45: 25). Och den som aldrig berömmar sig af Sonen, af den nåd och salighet, som är Guds eget verk, den bidrager icke till Hans ära, utan handlar twärtom så, som om Han sade: Jag wet icke wist, om det är att lita på hwad Gud gjort och sagt; jag wet icke wist om Kristus är en fullkomlig Medlare, om Hans blod rensar oss af alla synder, om vi kunna wara "iakt" för Gud blott i Sonen; jag wet icke wist om det är att lita på, att Gud skall slutligen gifwa oss sin herrlighet. — Att med sin owisshet uttrycka sådant om Gud, är wisserligen något som ärowen de trogne tywärr göra, då deras tro är klen, så att de icke kunna berömma sig i Herran; men vi böra åtminstone förstå, att sådan owisshet icke ärar Gud. Den som blifwit till Ham på allt eget och nu tror endast "på Sonen, som gör den ogudaktige rättfärdig" — en sådan menniska har intet skäl att wara owis och nu förtiga Guds ära, Guds nådiga gerningar, neml. att hon nu är Guds barn och den ewiga herrlighetens arfwinge. Kristus säger: "Fröjdens, att edra namn äro skrifna i himmelan." — Vi "berömme oss", heter det.

Äf hoppet som vi hafwe till den herrlighet, Gud gifwa skall. Orden äro i gr.-t. kortare, neml. sålunda: "Och berömme oss i hopp om Guds herrlighet." Uttrycket kan således lika wäl betyda den herrlighet Gud sjelf hafwer, som den herrlighet Han skall gifwa sina trogna. Men detta är också, till arten och wäsendet, en och samma herrlighet; Gud skall verkligen gifwa oss af sin egen herrlighet; såsom Kristus sade: "Jag hafwer gifwit dem den herrlighet, som Du mig gifwit hafwer; att de skola wara ett, såsom också wi äro ett; jag i dem, och Du i mig, att de skole wara fullkomne uti ett" etc. "Fader, jag vill, att der jag är, skola också de wara med mig, som du mig gifwit hafwer; att de skola se min herrlighet, den Du mig gifwit hafwer" etc. (Joh. 17: 22, 24). Hwille menniskotänke kan fatta allt hwad sådana ord lofwa oss? — Att detta gäller alla troende intill werldens ända, förklarar Herren uttryckligt i v. 20,: "Men icke beder jag allenast för dem (Apost"

larna) utan ock för dem, som genom deras ord skola tro på mig; att de skola alle wara ett, såsom Du, Fader, i mig och jag i Dig." Och då säger Herren: "Jag hafwer gifwit dem den herrlighet, som Du mig gifwit hafwer." Hvem kan då fatta höjden och djupet af den herrlighet, som Gud oss gifwa skall? Johannes säger, att hans insigt här om icke räckte till: "Mine käreste, wi äre nu Guds barn, och det är icke än uppenbaradt, hwad wi warda skole; men det wete wi, när Han warder uppenbar, då warde wi Honom like; ty wi så se Honom såsom Han är".

Och här må wi icke förbise, utan wäl märkla, att, då Apostelen ännu icke talat ett ord om de troendes helgelse och goda gerningar, han redan förut säger, att de berömma sig af hoppet om Guds herrlighet. Han wisar, att de icke grunda detta sitt hopp på den helgelse, som följer af tron, utan säger att wi genast, "då wi äro rättfärdige wordne af tron", hafwa både frid med Gud och hoppet om Guds herrlighet. De nyfödda nådabarnen hafwa genast sitt arf i himmelen. Wi se ock, att när folket efter Pingstidagen hörde Petri predikan, alla, de som trodde, genast kunde äta sitt bröd med hwarannan i fröjd och att de lofwade Gud i deras hjertans enfaldighet (Ap. G. 2). Så läse wi ock om den Ethiopiske kamereraren och fångwaktaren i Philippi, att så snart de hade kommit till tron, kunde de genast fröjdas. De behöfde icke först se sig mognade i nåden eller se de frukter, som flutit af tron; de hade redan på blott den nåd, som war dem förkunnad i Christo, ett gladt och saligt hjerta. Och ett sådant i Gud saligt hjerta, kan ingen hafwa, utan att tro både den närwarande nåden och den tillkommande herrligheten; ty skulle wi icke tro denna sednare, hwartill tjente oss då den förra? Wäl kunna wi genom Andans frukter winna större wisshet om vår tros äkthet, hwilket Petrus åsyftar i 2 Ep. 1: 10, 11; men sjelfwa tron och hoppet måste redan förut omfatta just det, som Gud lofwat, neml., icke blott syndernas förlåtelse, utan ock ewighetligt lif. — Må hwar och en akka sig för den farliga willfarelsen, att ett troende Guds barn icke genast är färdigt att ingå i himmelen, utan att dertill ännu skall fordras någon mognad i nåden och Andans frukter. En falsk och farlig mening! Wäl kan en sådan mognad medföra ett större mått af herrlighet; såsom Skriften på några ställen wisar (1 Cor. 15: 41, 42, Dan. 12: 3); men sjelfwa riket, barnastapet och arfwet hafwa wi genast, genom tron allena; och om wi i hundrade år lefde under nådens uppfostran och tillwärt, så hade wi slutligen ej ett enda kal mera eller högre, att hoppas den ewige herrligheten. I samma ögonblick, en syndare kommer till tron och nåden, är han klädd i bröllopskläderna och kan ingå i herrligheten. Röstwaren på korset och den i Christi tjenst utarbetade Johannes singo begär af samma nåd det ewiga lifwets gåfwa. Då Paulus ännu anslåg de Colosser behöfwa sådana förmaningar, som wi läse i